

Η παρουσία των σχολών Χημικών Μηχανικών στα ανταγωνιστικά ερευνητικά δίκτυα της ΕΕ

Ερευνητής Δρ. Ευάγγελος Σιώκας, Καθηγητής ΕΜΠ Γιάννης Καλογήρου, Ερευνήτρια Δρ. Αιμιλία Πρωτόγερου, Ερευνητής Γεώργιος Σιώκας

Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας, Σχολή Χημικών Μηχανικών ΕΜΠ

Η εργασία αυτή στοχεύει στην σύγκριση των βασικών δικτυακών χαρακτηριστικών των ερευνητικών συνεργασιών που έχουν σχηματιστεί μέσα από τη συμμετοχή των τριών σχολών Χημικών Μηχανικών της Ελλάδος (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα) στα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενα Προγράμματα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το διάστημα 1984-2013.

Η εργασία εντάσσεται σε ένα θεωρητικό ρεύμα μελέτης των συνεργασιών σε Ε&Α, οι οποίες έχουν ενταθεί ως φαινόμενο τις τελευταίες τρεις δεκαετίες. Πρόκειται για συνεργασίες που μπορεί να λάβουν διάφορα χαρακτηριστικά, σε εθνικό, και διεθνές επίπεδο, να αναπτυχθούν μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, με δημόσια ή/και ιδιωτική χρηματοδότηση, σε προανταγωνιστικό επίπεδο ή ακόμα και σε επίπεδο ανάπτυξης τελικού προϊόντος. Με δεδομένη τη σημαντική αύξηση τέτοιου τύπου συνεργασιών τα τελευταία χρόνια, η εμπειρική μελέτη αυτών σχετίζεται με την ενδυνάμωση των σχέσεων των επιχειρήσεων με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, τη δημιουργία δικτύων αριστείας ανάμεσα σε ακαδημαϊκούς φορείς, το εύρος των διαφορετικών τεχνολογικών περιοχών και κλάδων στους οποίους πραγματοποιούνται συνεργασίες, η επίτευξη ή μη των στόχων που έχουν τεθεί κατά την υλοποίηση της συνεργασίας, κτλ.. Αλλά και σε επίπεδο χάραξης και άσκησης δημόσιων πολιτικών έχουν ενισχυθεί αντίστοιχες πρωτοβουλίες, Στο πλαίσιο αυτό, οι κυβερνήσεις έχουν αντιληφθεί την ανάγκη υποστήριξης της διαδικασίας αυτής με την ανάπτυξη και προώθηση κατάλληλων μηχανισμών, ενισχύοντας τα μέτρα προώθησης της συνεργατικής Ε&Α τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα Προγράμματα Πλαίσιο αποτελούν από το 1984 έναν από τους βασικούς πυλώνες της Ευρωπαϊκής επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, ολοκλήρωσης και σύγκλισης.

Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας επιχειρείται η συγκριτική ανάλυση των τριών τμημάτων Χημικών Μηχανικών σε όλες τις θεματικές περιοχές στα Ευρωπαϊκά Χρηματοδοτούμενα Προγράμματα Πλαίσιο (Framework Programmes). Τα δίκτυα ερευνητικών συνεργασιών που διερευνώνται γίνονται κατανοητά ως σχέσεις συνεργασίας στις οποίες εμπλέκονται ένα πλήθος διαφορετικών φορέων πέρα από τις τρεις σχολές και τα εργαστήρια τους, όπως επιχειρήσεις, κυβερνητικές υπηρεσίες και ερευνητικά εργαστήρια. Οι σχολές συμμετέχουν σε ένα ευρύ φάσμα θεματικών περιοχών και υπό-περιοχών, ενώ σταδιακά αποκτούν συγκεκριμένα ιδιαίτερα τεχνολογικά και όχι μόνο χαρακτηριστικά και δομή.

Με τη βοήθεια της τεχνικής ανάλυσης κοινωνικών δικτύων (socialnetworkanalysis) και χρησιμοποιώντας στοιχεία από μια εκτεταμένη βάση δεδομένων (STEPtoTJVs, CORDIS, ELKE) που περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες για τις ερευνητικές συνεργασίες που έχουν χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από τα Προγράμματα Πλαίσιο στις τρειςεπιλεγμένες σχολές, θα επιχειρηθεί ο εντοπισμός, η περιγραφική απεικόνιση και η σύγκριση των δικτύων που έχουν σχηματιστεί, η χαρτογράφηση των ροών γνώσης ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς καθώς και η αξιολόγηση των συνεργασιών αυτών ως προς το εύρος και την ένταση της δικτύωσης που επιτυγχάνεται.

Από μία προκαταρκτική ανάλυση φαίνεται ότι οι Σχολές Χημικών Μηχανικών έχουν σημαντική και αυξανόμενη συμμετοχή στα προγράμματα Πλαίσιο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η σχολή Χημικών Μηχανικών για το ΕΜΠ όπου καταλαμβάνουν την τρίτη θέση σε πλήθος συμμετοχών στα προγράμματα Πλαίσιο και τη δεύτερη θέση σε πλήθος συμμετοχών ως συντονιστές στα έργα. Επιπλέον, παρουσιάζονται πολλαπλές συμμετοχές ανά καθηγητή στα έργα του Προγράμματος Πλαίσιο. Σε αυτούς τους άξονες έχει κινηθεί και η ανάλυση των υπόλοιπων δύο σχολών.

Λέξεις Κλειδιά: Προγράμματα Πλαίσιο, Ανάλυση Κοινωνικών Δικτύων, Εκπαίδευση, Σχολές Χημικών Μηχανικών, Ερευνητική Δραστηριότητα

Θεματική Περιοχή: Εκπαίδευση